

Motion till riksdagen 2012/13:So228

av **Hillevi Larsson (S)**

Respekt för assistansberättigades integritet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att även fortsättningsvis värna assistansreformen och integriteten för personer med funktionsnedsättningar.

Motivering

Assistansreformen, som kom 1994, innebar en revolution för många med funktionsnedsättningar i Sverige. Det var en frihets- och jämlikhetsreform som gav möjlighet till ett självständigt liv, trots funktionsnedsättning.

De spektakulära bedrägerier mot assistansersättningen som uppdragats på senare år har lett till en nödvändig debatt om att skärpa kontrollen så att bedragare inte tillskansar sig pengar på felaktiga grunder. Ersättningen ska istället användas till att hjälpa människor med verkliga funktionsnedsättningar.

De assistansberättigade själva är mycket angelägna om att pengarna inte går till lurendrejare – de är ju beroende av att det finns pengar kvar som täcker behovet av assistans för att kunna leva ett någorlunda normalt liv. Hela systemet hotas dessutom av den misstro som fusket lett till.

Men att reformer krävs för att komma åt fusket betyder inte att man ska kasta ut barnet med badvattnet. Nu föreslås att hela assistansreformen ska förändras i grunden, för att komma åt fusket.

Förslaget, som presenteras i en Lagrådsremiss, innebär att assistansanordnarna blir ersättningskyldiga för enskildas felanvändning av sin assistans. Anordnarna är de kommuner, assistansföretag och kooperativ vars tjänster assistansberättigade köper med sin assistansersättning. Anordnarna får därmed ett direkt uppdrag – och ett ekonomiskt skäl – att ingående undersöka den enskildes privatliv och levnadsförhållanden. Detta kräver att den personliga assistenten fungerar som informatör åt anordnaren. Kanske blir det även

Fel! Okänt namn på

assistentens uppgift att rapportera om "felanvändning" och ensidigt besluta vilka behov den assistansberättigade har? Detta hotar på ett mycket allvarligt sätt förtroendet mellan assistenten och den assistansberättigade. Det hotar också att omyndigförklara den assistansberättigade. Huvudsyftet med assistansreformen var att garantera integritet och självbestämmande för personer med stora funktionsnedsättningar. Allt detta står på spel genom förslaget och riskerar att leda till kränkningar av privatlivet och att besluten fattas över huvudet på den enskilde.

Huvuddelen av de assistansberättigade är helt beroende av sin assistans för att kunna leva sitt dagliga liv. De har ingenting att göra med de fall av medvetna miljonbedrägerier som framkommit. Dessa allvarliga fall fångas upp av de åtgärder som också föreslås, i form av bättre intygsgranskning och andra kontroller från Försäkringskassans sida. Dessa förslag är utmärkta.

Kollektiv bestraffning är inte lösningen när ett fåtal misskött sig. Förslaget att assistansanordnarna blir ersättningsskyldiga för enskildas felanvändning kommer att slå hårt mot alla assistansberättigade, i synnerhet mot dem som är mest beroende av assistans. De får stillatigande acceptera att assistenterna lämnar rapporter om deras privatliv och blir helt utlämnade till någon annans beslut angående vilken hjälp de behöver. Förslaget innebär en omyndigförklaring av de assistansberättigade och hotar grundvalarna i assistansreformen. Förslaget får inte bli verklighet.

Stockholm den 24 september 2012

Hillevi Larsson (S)